एवं स राजा कौरव्यश्चक्रे दानमहाक्रतुं। नटनर्त्तकलास्याढ्यं बहुन्नरसदक्षिणं।
दशाहमेवं दानानि दत्त्वा राजाऽम्बिकासुतः। बभूव पुत्रपौत्राणामनृणो भरतर्षभ।
इति श्रीमहाभारते आश्रमवासिके पर्व्वणि आश्रमवासपर्व्वणि चतुर्द्दशोऽध्यायः॥ १४॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततः प्रभाते राजा स धृतराष्ट्रोऽम्बिकासुतः। आहूय पाण्डवान् वीरान् वनवासे कृतक्षणः।
गान्धारीसहितो धीमानभ्यनन्दद्यथाविधि। कार्त्तिक्यां कारयित्वेष्टिं ब्राह्मणैर्वेदपारगैः।
अग्निहोत्रं पुरस्कृत्य वल्कलाजिनसंवृतः। बधूजनवृतो राजा निर्ययौ भवनात्ततः। ४९०
ततः स्त्रियः कौरवपाण्डवानां याश्चापराः कौरवराजवंश्याः। तासां नादः प्रादुरासीत्तदानीं वैचित्रवीर्य्ये नृपतौ प्रयाते।
ततो लाजैः सुमनोभिश्च राजा विचित्राभिस्तद्गृहं पूजयित्वा। सम्पूज्यार्थैर्भृत्यवर्गञ्च सर्व्वं ततः समुत्सृज्य ययौ नरेन्द्रः।
ततो राजा प्राञ्जलिर्व्वेपमानो युधिष्ठिरः सस्वरं बाष्पकण्ठः। विमुच्योच्चैर्म्महानादं हि साधो क्व यास्यसीत्यपतत्तात भूमौ।
तथाऽर्ज्जुनस्तीव्रदुःखाभितप्तो मुहुर्म्मुहुर्निश्वसन् भारताग्र्यः। युधिष्ठिरं नैवमित्येवमुक्त्वा निगृह्याथो दीनवत् सीदमानः।
वृकोदरः फाल्गुनश्चैव वीरौ माद्रीपुत्रौ विदुरः सञ्जयश्च। वैश्यापुत्रः सहितो गौतमेन धौम्यो विप्राश्चान्वयुर्व्वाष्पकण्ठाः। ४९५
कुन्ती गान्धारी बद्धनेत्रा व्रजन्ती स्कन्धासक्तं हस्तमथोद्वहन्ती। राजा गान्धार्य्याः स्कन्धदेशे ऽवसज्य पाणिं ययौ धृतराष्ट्रः प्रतीतः।
तथा कृष्णा द्रौपदी सात्वती च बालापत्या चोत्तरा कौरवी च। चित्राङ्गदा याश्च काश्चित् स्त्रियोऽन्याः सार्द्धं राज्ञा प्रस्थितास्ता बधूभिः।
तासां नादो रुदतीनां तदासीत् राजन्दुःखात् कुररीणामिवोच्चैः। ततो निष्पेतुर्ब्राह्मणक्षत्रियाणां विशां शूद्राणाञ्चैव भार्य्याः समन्तात्।
तन्निर्य्याणे दुःखितः पौरवर्गो गजाह्वये चैव बभूव राजन्। यथा पूर्व्वं गच्छतां पाण्डवानां द्यूते राजन् कौरवाणां सभायाः।
या नापश्यंश्चन्द्रमसं न सूर्य्यं रामाः कदाचिदपिताऽस्मिन्नरेन्द्र। महावनं गच्छति कौरवेन्द्रे शोकेनार्त्ता राजमार्गं प्रपेदुः। ४९०
इति श्रीमहाभारते आश्रमवासिके पर्व्वणि आश्रमवासपर्व्वणि पञ्चदशोऽध्यायः॥ १५॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततः प्रासादहर्म्येषु वसुधायाञ्च पार्थिव। नारीणाञ्च नराणाञ्च निःस्वनः सुमहानभूत्।
स राजा राजमार्गेण नृनारीसङ्कुलेन च। कथञ्चिन्निर्ययौ धीमान् वेपमानः कृताञ्जलिः।
स वर्द्धमानद्वारेण निर्ययौ गजसाह्वयात्। विसर्ज्जयामास च तं जनौघं स मुहुर्म्मुहुः।
वनं गन्तुञ्च विदुरो राज्ञा सह कृतक्षणः। सञ्जयश्च महामात्रः सूतो गावल्गणिस्तथा।
कृपं निवर्त्तयामास युयुत्सुञ्च महारथं। धृतराष्ट्रो महीपालः परिदाप्य युधिष्ठिरे। ४९
निवृत्ते पौरवर्गे च राजा सान्तःपुरस्तदा। धृतराष्ट्राभ्यनुज्ञातो निवर्त्तितुमियेष ह।
सोऽब्रवीन्मातरं कुन्तीं वनं तमनुजग्मुषीं। अहं राजानमन्विष्ये भवती विनिवर्त्तताम्।
बधूपरिवृता राज्ञि नगरं गन्तुमर्हसि। राजा यात्वेष धर्म्मात्मा तापस्ये कृतनिश्चयः।
इत्युक्त्वा धर्म्मराजेन बाष्पव्याकुललोचना। जगामैव तदा कुन्ती गान्धारीं परिगृह्य ह।